

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ГРОМАДСЬКІ ОБГОВОРЕННЯ

ПЛАН УПРАВЛІННЯ РІЧКОВИМ БАСЕЙНОМ ДНІПРА 2025 – 2030 СУББАСЕЙНИ ВЕРХНЬОГО ДНІПРА ТА РІЧКИ ДЕСНА. ПРОГРАМА ЗАХОДІВ

ЩО ЦЕ, НАВІЩО І ПРО ЩО ?

Світлана Заровська
Деснянське БУВР

14 БЕРЕЗНЯ 2024 Р.
ЧЕРНІГІВ

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЩО ТАКЕ ПРОГРАМА ЗАХОДІВ (ПЗ) ?

- повний **перелік програм (планів)** для району річкового басейну чи суббасейну, їх зміст та проблеми, які передбачено розв'язати

ХТО РОЗРОБЛЯЄ ПРОГРАМУ ЗАХОДІВ ?

розробляє **Деснянське БУВР спільно** з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, неурядовими громадськими організаціями (далі - НГО), науково-освітніми установами (далі - НОУ) та іншими заінтересованими сторонами з урахуванням пропозицій та рішень Басейнової ради Десни та Верхнього Дніпра **відповідно до** Порядку розроблення ПУРБ та “Методичних рекомендацій щодо встановлення екологічних цілей та розробки програми заходів Плану управління річковим басейном»

Implementing partners

Austrian
Development
Agency

Co-funded by

With funding from

Austrian
Development
Cooperation

ПУРБ – З ЧОГО СКЛАДАЄТЬСЯ?

1. АНАЛІЗ СТАНУ ПОВЕРХНЕВИХ ТА ПІДЗЕМНИХ ВОД

для кожного окремого масиву за даними моніторингу та/або статистичної інформації

2. ПРОГРАМА ЗАХОДІВ

для кожного масиву / групи масивів в залежності від оціненого стану

ПЗ спрямована на вирішення **головних водно-екологічних проблем:**

забруднення органічними, біогенними, небезпечними речовинами;

гідроморфологічні зміни;

наслідки військових дій;

засмічення побутовими відходами;

біологічне забруднення / інвазивні види;

зміни клімату;

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

Funded by
the European Union

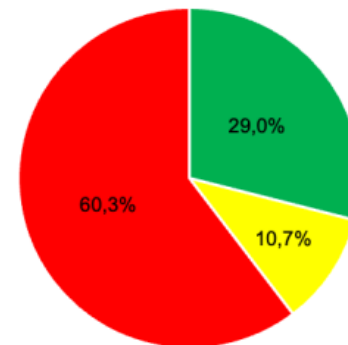
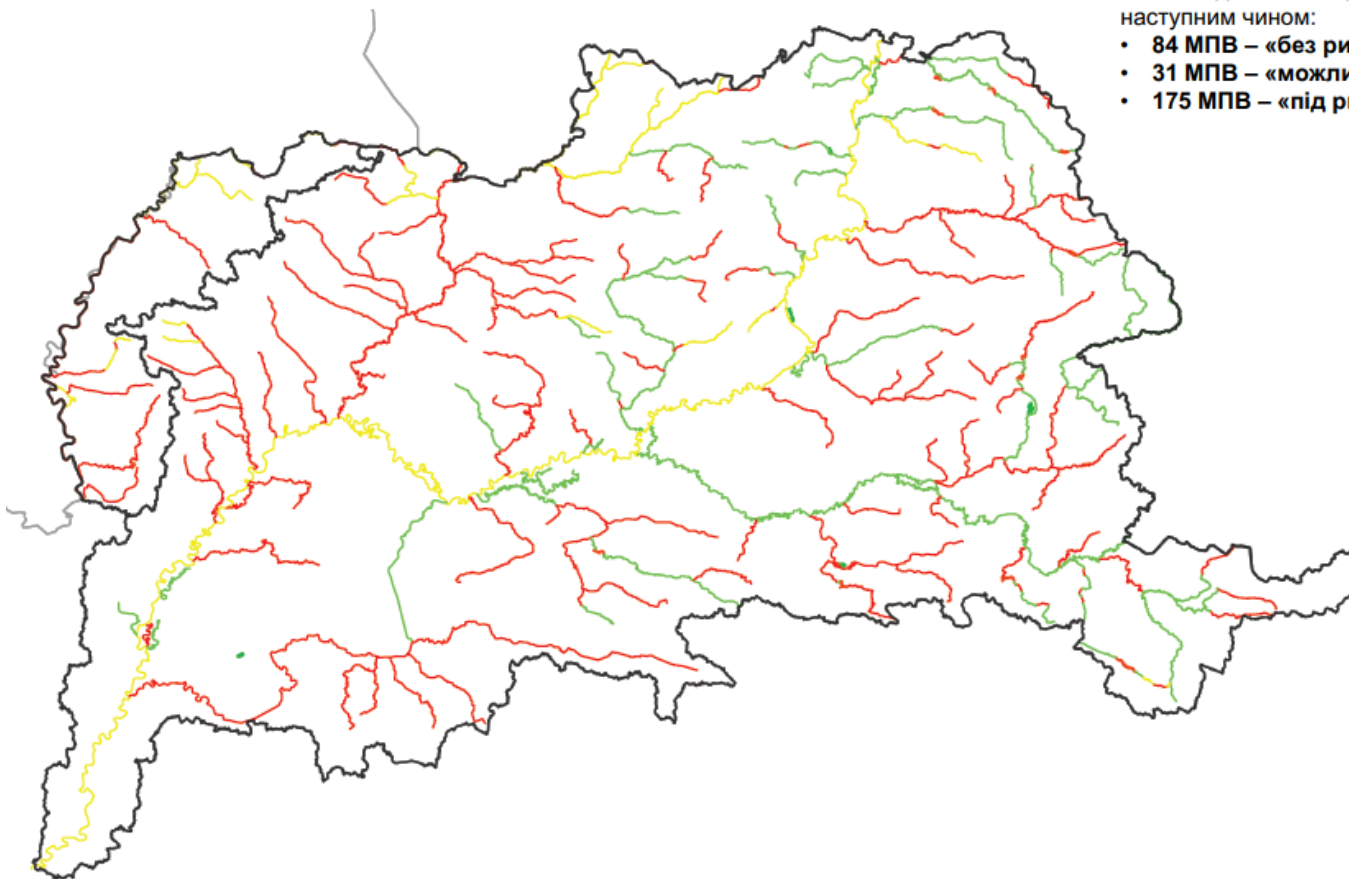
EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

АНАЛІЗ СТАНУ МПВ

Узагальнена оцінка ризику недосягнення доброго екологічного стану/потенціалу

Ризик недосягнення доброго екологічного стану / потенціалу оцінений наступним чином:

- 84 МПВ – «без ризику»
- 31 МПВ – «можливо під ризиком»
- 175 МПВ – «під ризиком».

■ без ризику ■ можливо під ризиком ■ під ризиком

ЛЕГЕНДА

- Кордони країн
- Суббасейни Верхнього Дніпра та річки Десна

Оцінка ризику:

- без ризику
- можливо під ризиком
- під ризиком
- без ризику
- під ризиком

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

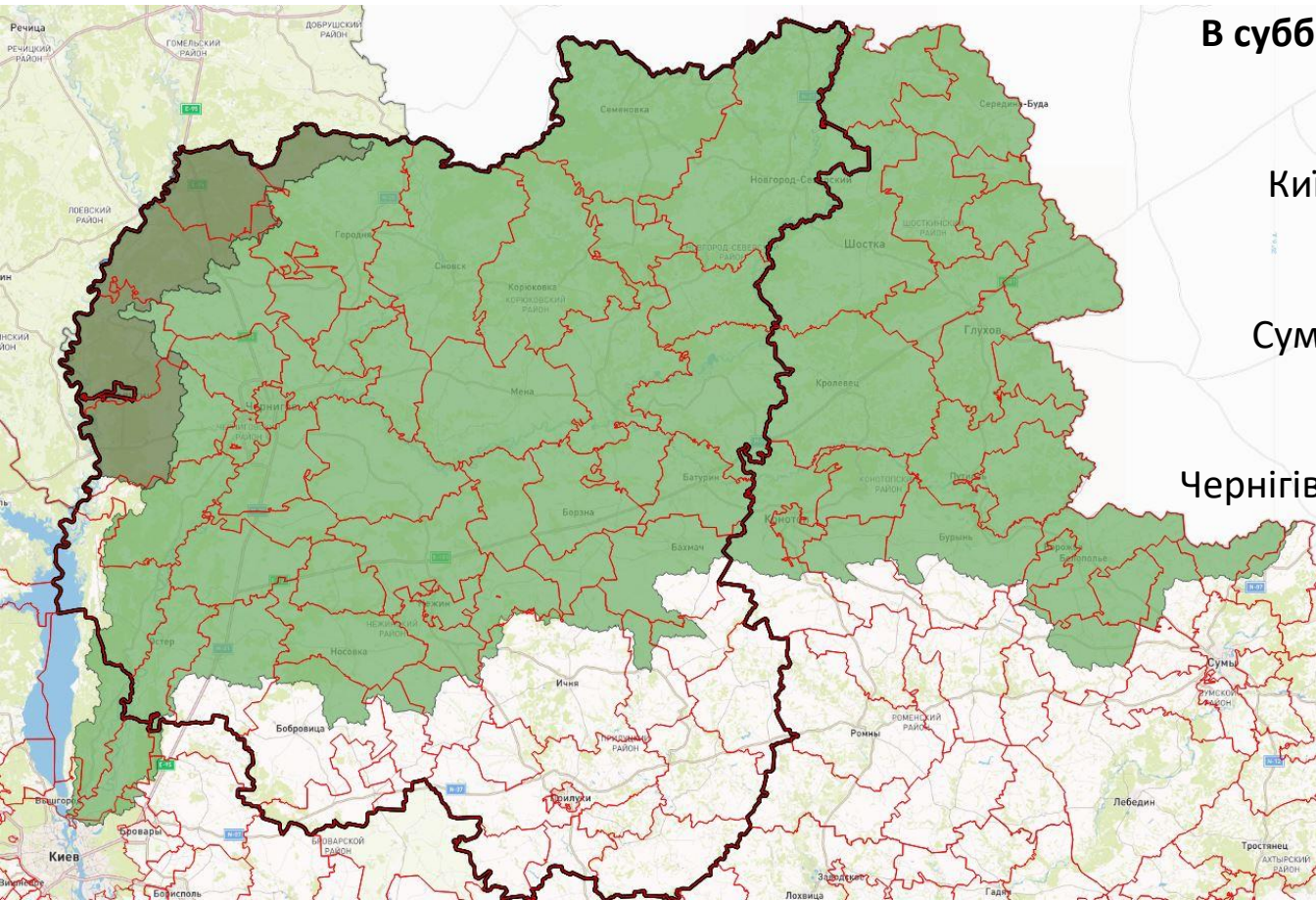

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЯК РОЗРОБЛЯЛАСЬ ПЗ?

В суббасейни Верхнього Дніпра та річки Десна входять:

**Київська область – 2,4 % площі,
6 територіальних громад**

**Сумська область – 45,8 % площі,
25 територіальних громад**

**Чернігівська область – 76,2 % площі,
47 територіальних громад**

**ВСЬОГО
78 ТГ та
154 водокористувача**

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ПІДГОТОВКА ПЗ ПУРБ ДНІПРА (суббасейни Верхнього Дніпра та річки Десна)

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО ВОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

ДЕСНЯНСЬКЕ БАСЕЙНОВЕ УПРАВЛІННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ

просп. Перемоги, 39-А, м. Чернігів, 14017, тел./факс (0462) 67-73-28, тел.: (0462) 67-76-77

E-mail: dbuvr@desna-buvr.gov.ua, caifr: desna-buvr.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 34654458

Міським, сільським, селищним
радам Чернігівської області
(за списком)

*Щодо підготовки Плану управління
річковим басейном*

Водогосподарська обстановка останніх років призвела до зміни гідрологічного режиму водних об'єктів та має досить тривожні сигнали, а відсутність дієвих заходів по збереженню водних ресурсів може призвести до відсутності води в колодязях та свердловинах, погіршення якісного стану водних ресурсів, замору риби, цвітінню синьо-зелених водоростей та подальшого зникнення водних об'єктів.

Збереження та відтворення поверхневих водних ресурсів, вміле управління та використання – це виклики сьогодення, які необхідно вирішувати водогосподарським організаціям Держвагентства разом із місцевими органами самоврядування та громадою кожного населеного пункту.

Відповідно до Порядку розроблення плану управління річковим басейном, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.05.2017 №336 триває процес підготовки Плану управління суббасейнами Верхнього Дніпра та річки Десна.

Враховуючи вищевикладене, пропонуємо спільно з представниками Деснянського БУВР до **01 жовтня 2022 року** розробити перелік заходів, спрямованих на вирішення водно-екологічних проблем на території громади з метою запобігання погіршенню стану водних об'єктів, поступового зменшення забруднення небезпечними речовинами та досягнення (або підтримання) доброго стану водою. Розроблені заходи необхідно сформувати у табличні форми за різними напрямками відповідно до *додатку*.

Також слід зазначити, що включення заходів до Плану управління річковим басейном дасть можливість отримання ресурсів та залучення коштів Європейського Союзу, міжнародних організацій та інших донорів для їх реалізації.

Заздалегідь вдячні за співпрацю!

Додаток: на ___ арк.

Начальник управління

Олександр РИБАЛКА

Сертифікат 2B6C7D79A3891DA10400000704665003508E002
Підписувач РИБАЛКА ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ
Діяльність з 20.12.2021 13:06:28 чч до 20.12.2022 23:59:59

№ 452/3-1/ДС/25-22 від 26.07.2022

Співпраця з ТГ, водокористувачами, НГО, НОУ **області**

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

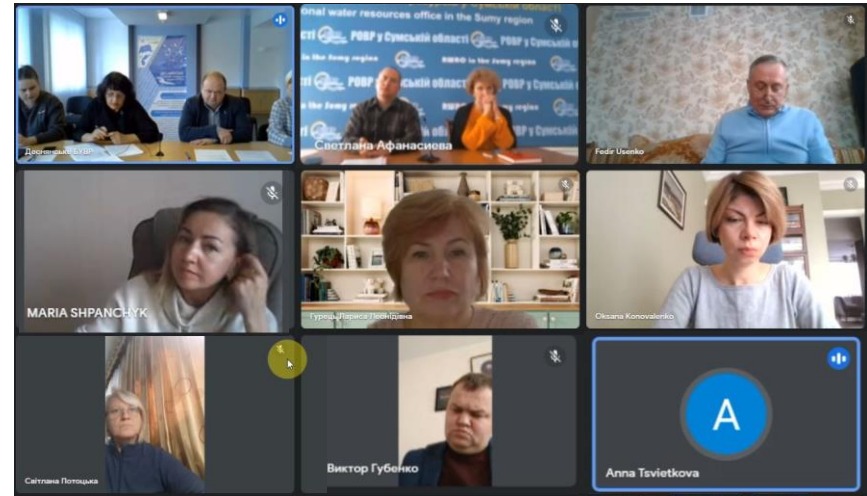

Funded by the European Union

EU4Environment

Water and Data in Eastern Partner Countries

Підготовка ПЗ ПУРБ Дніпра спільно з представниками ОБВ, водокористувачами, водоканалами та НГО

Implementing partners

Co-funded by

З ЧОГО СКЛАДАЄТЬСЯ ПРОГРАМА ЗАХОДІВ ?

ВСЬОГО 65 заходів (49 основних і 16 додаткових)

1. Заходи, спрямовані на зменшення забруднення органічними речовинами, біогенними речовинами та небезпечними речовинами (дифузні та точкові джерела) - **44 заходи**;

ДЖЕРЕЛАМИ ЗАБРУДНЕННЯ є:

- каналізаційні очисні споруди (КОС) агломерацій (точкове забруднення);
- зношені/пошкоджені/відсутні системи водовідведення (дифузне забруднення).

До заходів, спрямованих на зменшення забруднення МПВ біогенними речовинами (дифузні джерела) належить також захід: «Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних об'єктів суббасейнів Верхнього Дніпра і річки **Десна**»

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

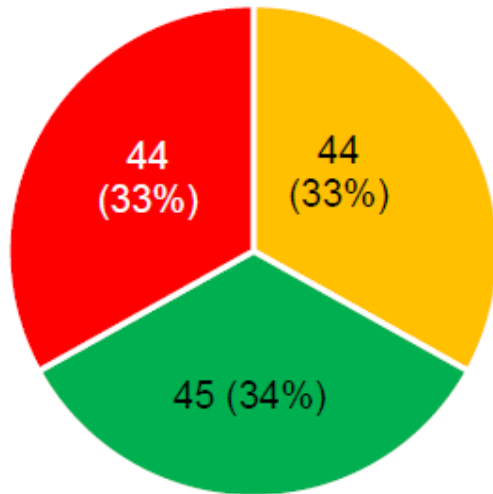

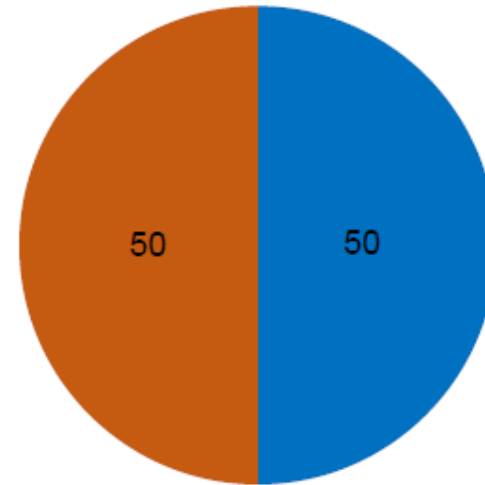

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

- органічними речовинами
- біогенними речовинами
- небезпечними речовинами

- Реконструкція
- Будівництво

Доля заходів, спрямованих на зменшення забруднення органічними, біогенними та небезпечними речовинами від точкових і дифузних джерел та спосіб їх реалізації (реконструкція або будівництво КОС та КМ), %

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЯКИЙ РЕЗУЛЬТАТ ВІД ПЗ ОЧІКУЄМО ?

40 населених пунктів (34%) **суббасейнів** **Верхнього Дніпра та річки Десна**, **популяційний еквівалент яких становить 2 тисячі і більше**, **планують збудувати/реконструювати КОС та КМ, з НИХ:**

21 ТГ потребує **реконструкції/модернізації КОС та КМ**

в тому числі

10 з третинною/належною очисткою стоків з вилученням сполук нітрогену та фосфору;

19 ТГ потребують **будівництва нових КОС та КМ**

ДИРЕКТИВА РАДИ 91/271/ЄС «ПРО ОЧИСТКУ МІСЬКИХ СТІЧНИХ ВОД» ВІД 21 ТРАВНЯ 1991 РОКУ

ВИМОГИ ДИРЕКТИВИ

1. Збір та очищення стічних вод у **всіх агломераціях** понад **2000** населення
2. Вторинна очистка - **2000** населення, належна очистка понад **10000** населення.
3. **Попередня очистка** (дозвіл) скидів у міську мережу для промислових підприємств.
4. **Моніторинг** роботи КОС та поверхневих вод (приймачів).
5. Контроль **утилізації та повторного використання осаду** стічних вод.

ЗУ «Про водовідведення та очищення стічних вод» від 12 січня 2023 року № 2887-IX

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

Реконструкція та модернізація існуючих КОС в м. Чернігів Чернігівської ТГ Чернігівської області

Суб'єкт господарювання – КП «Чернігівводоканал»

Загальна потужність КОС - **94 тис. м³/добу**, кількість населення – **282,8 тис. осіб**

Загальна кількість забруднюючих речовин, яка щорічно скидається у р. Білоус
(масив під ризиком) складає **13 тисяч тон на рік**

**КОС зазнали
руйнувань в результаті
бойових дій у березні
2022 року**

**Було пошкоджено
9 КНС, частково
зруйновано КОС**

ПОСЛІДОВНІСТЬ РЕКОНСТРУКЦІЇ, КП «ЧЕРНІГІВВОДОКАНАЛ»

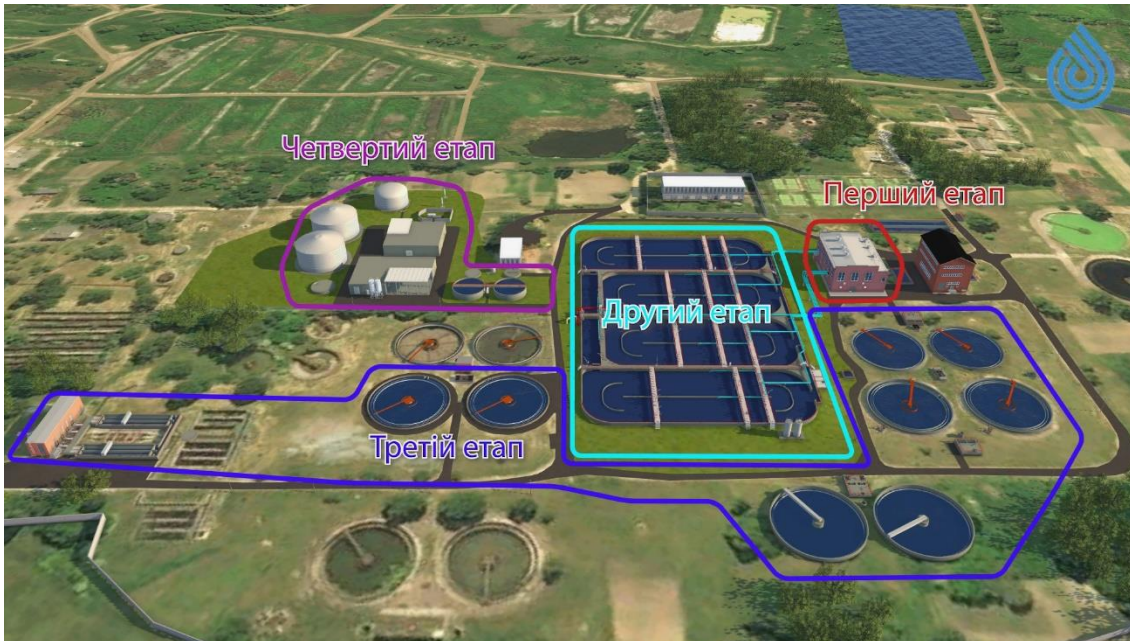
1 етап Реконструкція системи повітрязабезпечення (встановлення нових повітрорудовок та спорудження повітропроводів, системи електропостачання та автоматизованого управління)

2 етап Реконструкція існуючих аеротенків (повна заміна існуючих аеротенків з обладнанням, системою аерації та перепідключення комунікацій)

3 етап Реконструкція первинних відстійників та пісковловлювальної установки

4 етап Реконструкція вторинних відстійників з будівництвом двох нових резервуарів та установки видалення фосфору

**Загальна вартість заходу –
2,7 млрд грн**

2. Заходи, спрямовані на покращення/відновлення гідрологічного режиму та морфологічних показників - 4 заходи

Річка без назви (Майдан) – права притока р. Убідь

ВИХІДНІ ДАНІ

Код МПВ: UA_ M5.1.5_00083

ТГ: Сосницька селищна територіальна громада Корюківського району Чернігівської області

Населені пункти: с. Полісся, с.Матвіївка, с. Волинка, с. Лави

Головна водно-екологічна проблема: гідроморфологічні зміни

Річка Майдан є зарегульованим водоприймачем системи «Одулівська Річиця»

Опис проблем:

- ГТС знаходяться в аварійному стані та не виконують проектних функцій;
- застійні явища;
  - значне замулення;
  - погіршення умов для розвитку біорізноманіття;
  - подекуди заболочення русла річки та прилеглої території, відсутність водотоку;
  - русло річки на всій протяжності заросло трав'яною, чагарниковою рослинністю та деревами

Implementing partners

Co-funded by

Funded by the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

Ліквідація ГТС

Реконструкція з/б мосту

**Ліквідація ГТС з подальшим
облаштуванням мостового
переїзду**

**Розчистка витoku
і русла річки від
рослинності**

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- відновлення вільної течії річки і безперервності середовищ за рахунок ліквідації перешкод;
- збільшення пропускної здатності русла, покращення гідроморфологічних характеристик річки;
- покращення хімічного та екологічного стану масиву;
- відновлення заплави річки та покращення умов для розвитку біорізноманіття

ДОДАТКОВІ ВИГОДИ:

- покращення естетичного сприйняття річки місцевим населенням;
- створення умов для розвитку рекреації (відпочинку, спостереження за природою, сприяння покращенню фізичного та психологічного здоров'я населення);
- піднесення туристичної цінності для місцевих громад та регіону

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

Річка Стрижень

ВИХІДНІ ДАНІ

Код МПВ: UA_M5.1.5_0238 (під ризиком)

ТГ: Чернігівська міська територіальна громада

Населені пункти: м. Чернігів

Головна водно-екологічна проблема:
гідроморфологічні зміни

Балансоутримувач ГТС: КП АТП-2528
Чернігівської міської ради

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

Опис проблем:

Гідротехнічна споруда на вул. Київська не спроможна пропускати великі витрати води під час весняної повені та дощових паводків. На деяких ділянках - значне замулення; заростання рослинністю, чагарниками.

Пропонується **2 ділянки** до відновлення.

Роботи включають: відновлення русла річки Стрижень, покращення неперервності потоку з видобуванням донних відкладів, ліквідація або реконструкція ГТС зі збільшенням її пропускної спроможності та обладнанням рибозахисними пристроями

Implementing partners

Austrian
Development
Agency

Co-funded by

With funding from

Austrian
Development
Cooperation

ІНШІ (ДОДАТКОВІ) ЗАХОДИ

Роздільний збір твердих побутових відходів, надання послуг населенню з їх вивезення та утилізації

Проведення освітньо-інформаційних кампаній з підвищення екологічної свідомості населення

Для підземних вод

Геолого-економічна переоцінка експлуатаційних запасів прісних підземних вод (14 заходів з геолого-економічної переоцінки експлуатаційних запасів прісних підземних вод в межах існуючих родовищ - 34 водозабірні свердловини, які розташовані в 4 групах МПзВ) – запропоновані Держгеонадра

Implementing partners

Co-funded by

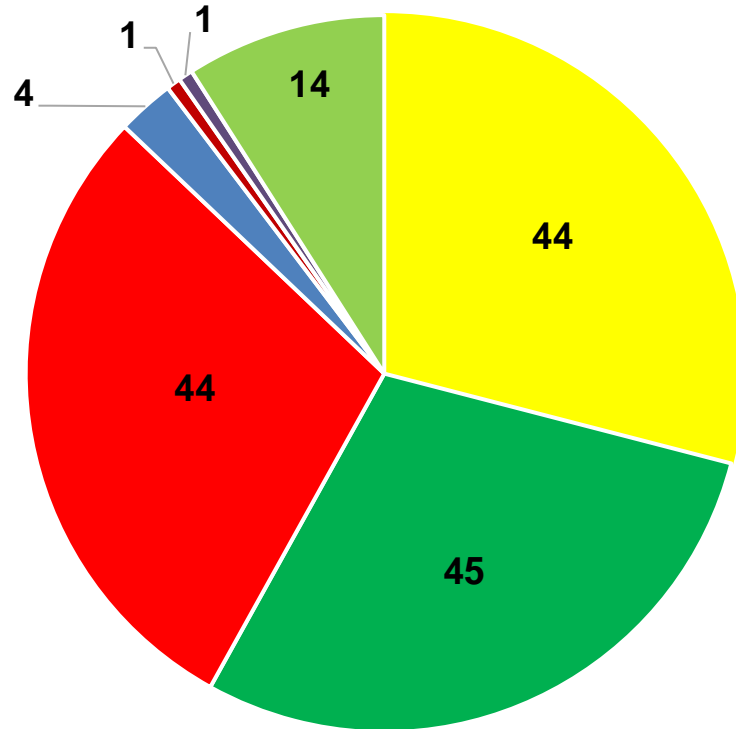
With funding from

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

Основні заходи

- зменшення забруднення органічними речовинами
- зменшення забруднення біогенними речовинами
- зменшення забруднення небезпечними речовинами
- покращення гідроморфологічних показників
- зменшення засмічення твердими відходами
- інформаційно-просвітницькі заходи
- геолого-економічної переоцінки експлуатаційних запасів прісних підземних вод

Основні та додаткові заходи для МПВ РРБ Дніпра (суббасейни Верхнього Дніпра та річки Десна), кількість заходів

Implementing partners

Austrian
Development
Agency

Co-funded by

With funding from

Austrian
Development
Cooperation

СКІЛЬКИ КОШТІВ ТРЕБА НА РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОГРАМИ ?

Загальна вартість всіх запропонованих заходів на період 2025 - 2030 роки складає **11,6 млрд грн**

в розрахунку на ТГ (78) – **149,2 млн грн** (24,9 млн грн в рік)

на одного мешканця (1,4 млн чол., дані за 2020 рік) - **8,4 тис грн** (1395,3 грн в рік)

Найбільш вартісними є заходи з **реконструкції/модернізації КОС та КМ**

Implementing partners

= Austrian
Development
Agency

Co-funded by

With funding from

= Austrian
Development
Cooperation

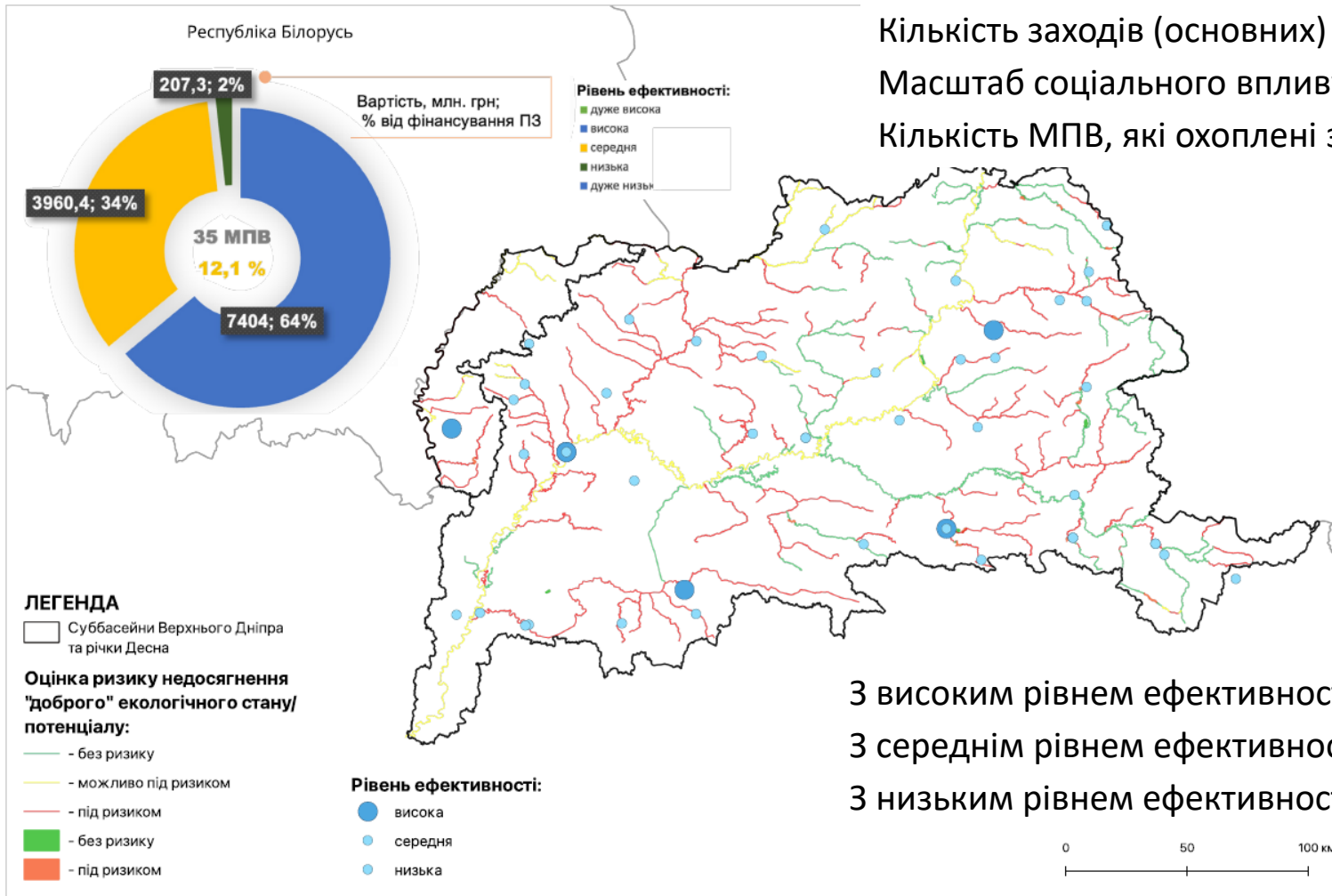

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

Аналіз економічної ефективності програми заходів

ПУРБ Верхнього Дніпра та річки Десна - 2025-2030 роки - КАРТА 18

Кількість заходів (основних) – **49 заходів**
 Масштаб соціального впливу – **860,1 тис. осіб.**
 Кількість МПВ, які охоплені заходами – **35 МПВ**

3 високим рівнем ефективності – **6 заходів**
 3 середнім рівнем ефективності – **35 заходів**
 3 низьким рівнем ефективності – **8 заходів**

Використані матеріали Державного агентства водних ресурсів України, Деснянського БУВР.
Київ, грудень 2023 року

www.davr.gov.ua

With funding from
Austrian
Development
Cooperation

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

**ЯКЩО ПУРБ - ЦЕ ВІКНО
МОЖЛИВОСТЕЙ,**

**ТО ПРОГРАМА ЗАХОДІВ
- КЛЮЧ, ДО ЦЬОГО ВІКНА.**

European Union for Environment - Water
Resources and Environmental Data

Implementing partners

Austrian
Development
Agency

Co-funded by

With funding from

Austrian
Development
Cooperation

